

Nedjeljani se dopisao na Mađarsku. Pripremana je pismo, opisao istaknuto po običnom činjenicu il pa dogovor. Isto tako je se prilozio. Nevi se žalje poštarskom upravnikom (zastupnikom poštarske administracije "Naslo Siege"). Ima, preuzeće i najbliži pošta, valja tečno obratiti.

Kome list nedjelja na vrhme, neka to javi odpravnosti u stvarnoj pismu, za koje se plaže poštarske, ako se izvana napiše:

"Reklamacija".

NAŠA SLOGA

Poučni, gospodarski i politički list.

Slogom razine male stvari, a moćeg sve pokvari. Nar. posl.

Naknadni izbori.

Službeni list primorske vlade „L' Observatore Triestino“ br. 85. od dne 14. t. m. donaša na prvom mjestu slijedeći:

O g l a s

Za naknadne izbore zemaljskih zastupnika u izbornom kotaru "Voloska-Podgradom" sa izbornim mjestom "Voloska" te jednoga zemaljakog zastupnika u izbornom kotaru seoskih občina "Krk, Cres i Lošinj" sa izbornim mjestom "Krk" ustanovljuje se dan 30. svibnja *) 1896.

C. kr. namještajnik
Rinaldin.

U broju 12. naleta lista priobčili smo, da će se obaviti naknadni izbori za istarski zemaljski sabor, već tečajem mjeseca maja, kako nam se to, iz posve pouzdane izvora javlja. Gornji oglas potvrđuje dotičnu našu vest.

Izbor zastupnika obaviti će se danak dne 30. maja (svibnja), dočim će se birati izbornike ili fiducijare po svojim okolnim polovicama istoga mjeseca. Birači izvanjskih občina dvojno političkih kotara — Volosko i Lošinj — pozvani su, da si izaberu trojicu zastupnika na zemaljski sabor Istru.

Nasim čitateljima biti, da još živo u pameti ono drzovito i nasilno uništenje izbora trojice naših zastupnika na istarskom saboru za zadnjeg zasjedanja. Uzprkos predlogu zemaljškog odbora, kojemu se stalno nemože predbaciti, da je i koliko sklon Hrvatom i Slovencem Istru, da se natime ovjerovi sve izbore za izvanjske občine, uništila je talijanska saborska većina najprije izbor dvojice zastupnika za politički kotar Volosko, a zatim izbor jednog zastupnika za izvanjske občine kotara Lošinj, dočim je njegovu drugu, izabrana istim izbornim činom, ovjerovila.

*) Oglas donašamo od rieči do rieči sa svimi jezikovima pogreškama. Op. Ured.

PODLISTAK.

Omišaljski pjevači.

Tko pjeva zlo ne misli
Nar. poslovna.

Pred kakovih pet godina bio sam si preduzeo zadatu, da nekoj omisaljskoj mladiću podučavam u pjevanju umjetnički pjesama, koje su oni imali odjepavati na tadašnjoj čitaoničkoj zabavi. Priznati moram, da sam se na taj posao bio dao sa nejkom bojazni, jer koliko sam se u jednu ruku podzauo u njihov dobar sluh, toliko sam u drugu ruku scionio, da ubu viču samo domaćim pretežno poluglasnim napjevom, neće biti baš lako usvojiti umjetnički znakovu. Prevariti se. Nakon strašidljive dvosatnog podučavanja kroz dvadesetak dana omisaljski mladići od pjevače tad na zabavi dosta skladno pjevaju: "Liepa naša domovino", "Glasna jasna", "U boj", "Bože živi", "Plovi ladjo", "Zujte žice" i "Oj talasi".

Odatd, kako rekoh, preteklo je punih pet godina. Omišaljska čitaonica dala je dodne kroz to vrieme, nijkoliko zabava, ali, pri tih nije se više čulo umjetnički pjesama sa pratućom orgulja. Ugodno me pak dirnulo, kad sam opazio, da su pjeva-

lijske gospode već jednom imalo na bračnoj statu. Neka, nam nitko ne reče, da je to nemoguće, da nad sabrom u jednoj vlasti itd., jer smo mi čvrsto osvjeđeni, da bi talijanska saborska većina brzo natrag povukla robove, kad bi njoj se na odlučujućem mjestu samo pokazalo zube. I nju bi se ukrotilo veoma lako — samo kad bi bilo dobre volje.

Jedan od dvojice u tom kotaru izabranih zastupnika dobio je sve glasove, drugi ogromnu većinu. Protiv tomu, izboru nebjijaše valjana prosjeva na sabor, ali ga ipak saborska većina uništi. Kasnije uništila je ista većina bez ikakvog razloga i izbor jednoga zastupnika za izvanjske občine kvarnerških otoka.

Pusti prkos, luda strast i slični fanatizam saborske većine baca eto, u roku malo više od pol. godine po drugi put u izbornu borbu dva politička kotara sa 18 občina i sa preko 80.000 stanovnika.

Kolikor truda, koliko troška, koliko dugube tolikom narodu, pak da bi za što!

Jedva se duhovi umirili i strasti utaložile nakon poslednjih sreobnih izbora za pokrajinski sabor, a saborska većina, kao da nije mogla naći prenijega i pametnijega posla, nego li da baci opet medju narod zublju strast, nemira i osvete. Nju ne muči misao, što je bez ikakvog razloga naprilaš tolikim hiljadama naroda nepotrebnih troškova i prouzročila ogromni gubitak dragocjena vremena. Nju ne muči glava, što će na novo razpiriti strasti, što će odatale nastati neprijateljstva i osvete, samo da je ona zadovoljila časovito svojoj edurnoj mržnji i nizkoj brutalnosti. Ona je poslala kući trojicu članova hrvatsko-slovenskoga kluba jedino s toga, jer ih mrzi, jer . . . ih neće!

Ova nepoštena igra sa voljom naroda, ovo bezobrazno gazeranje pravice i zakona, nije doduše ništa nova u istarskom saboru, ali nama se čini, da bi se temu bezprimjernom nasilju ta-

uspomeni svojih starih, prezervi ono, što je bilo sveto, navistito lepi jezik, kojim ga je blage uspomenje magika ljubezno ngovaraš, tjedno, epominala, Bogu se moliti, učila i oprastajuće se sa svetom, njega blagoslovila. Moram priznati, da je slična pomisao i meni sunula u glavi, ditajući one redke. Jer teži je gribi stiditi se svojega poretka, zatajiti rod i narod i bacati pod noge svoj milovržuti materinski jezik samo za ugodić najvećim dušmanom svoje vlastiti narodnosti i vjere. S toga je moguće — a Bog dao, da to bude istina — da je spoznato kruvu stazu, po kojoj je do sada bodoče zaveden od kojekoljekih bezdužnih i bezbožnih prodanaca i izdajica. Ali žalibote sve mi se čini, da se varam i ja i svi, koji tako pošteno sude, pak da će bit sasvim drugi razlozi toma postupanja, razlozi nizki, kakve smo viki: danomegleđati i čuti u nesvetoj našoj Istri, gdje su osim inih sredstava, najviše osobna korist i kruhoboravstvo najjača podpora talijansku. Neću, da komu zaravam u tom svoje mojenje. Želim, da bi svaki svojom glasom mislio, pak si sam sud stvorio. Kada to bude, onda će odvjetiti talijanskom gospodstvu u Istri! Taj sud će si moći stvoriti svaki razumni čovjek iz sliedećega, što će istinito i nepristrano pripovedati, kako se je dogodilo. Iako sam imao priliku i sam saznati i kako je svakomu ne samo u Draguću, već pa čitavoj Buzeštini dobro poznato. (Samо molim, moć, g. župe upravitelja, da mi ne zamjeri, što se ogrešujem o njegovu skromnosti, pak i njega ovamo uplićem!) U Draguću, tom talijansko-dviličkom legu, većina crkvenih obreda, navlastito sve, što svećenik u crkvi pjeva i poku gorori, obavlja se od vajkada na bratokom jeziku. Vjeronauk u školi i kršćanski naok u crkvi ili "doltrinu", držalo se je i drži ujek jedino u hrvatskom jeziku. Ta držanje niti nemože biti. Djece kod kuće nečaju govoriti i Boga moliti, ako ne hrvački (proklimiti znaju dačku najviše talijanski). Roditelji im se ne pomole (njekoji na svoju načinje žalost!) "Padre nostro", da im dade blago cielega sveta. Imu doduša u Draguću školu "parafelka" t. j. sa hrvatskim i talijanskim naokovnim jezikom, ali da vidiš, brata, uspjeh u talijanskom odjeću, morao biš zaplakati, morao biš požaliti tužnu djecu, koja radi zašlijepnosti i zlobe svojih roditelja bezkoristno i mučno izgube toliko dragocjena vremena, sjedeć u školi kao niemi samo zato, da neče koju talijansku besedu, dok međutim, kada odrastu, nemogu sami niti javiti kući, gdje i kako stoe, jer nisu naučili čitati i pisati. (Nu zato znaju dobro talijanski prokliniti, povratiti, svadjeti i kući se, jer imaju za to dobru školu svaki dan na "plari", gdje se

tim nam valja svima računati, ali za to moramo svim silami nastojati, da se neosnosno stanje u Primorju promjeni na bolje, da zavlada zakon i pravica, ravnopravnost i zadovoljstvo među pučanstvom ovog važnog diela Austro-Ugarske monarhije.

Narodnih prava, neima se nikomu kratiti, a tim manje tada, ako su ta na zakonu utemeljena. Medju ta prava spada bez dvojbe u prvom redu pravo birati svoje zastupnike slobodno i neodvisno bilo od koga. Tim pravom valja, da se posluže i naši birati političkih kotara Volosko i Lošinj, te da si izaberu jedino one muževe, koji zaslužuju njihovo podpuno povjerenje i koji će uložiti svoje ponajbolje sile za duševnu i tjelesnu dobrobit Hrvata i Slovenaca Istre.

Dopisi.

Iz Draguća. Čitao sam u emiljeju N. Sl., kako je Ivan Zanelli iz Draguća občine župan, darovan družbi sv. Cirila i Metoda" znatnu svetu od 5 for. Onaj, koji samo površno poznaje toga čovjeka, koga i druge Dragućane, bit će možda bio iznenaden tim činom, pak će u svojoj bezazlenosti i dobročudnosti pomisliti, da se je ved jadan put počeo kajati za to, što je učinio proti svomu rodu i domovini, što je zatjelo

sate i pjevači. Jest, i pjevači. Njihova zašarena lica, njihovi vatreni pogledi već pri pokusih pjesama "Liepa naša domovino", "Glasna jasna", "U boj" i "Bože živi" uvjerile me tada, da im ove pjesme ne samo ulijevaju u dušu smisao, za liepo pjevanje, već da ih preniču i domoljubno čuvaju. Doista velika je moć u domoljubnoj pjesmi i sveta je dužnost naših rođoljuba, navlastito naših učitelja, koji su vješt glasbi, da u svakom kutiću Istru oplemenjuju srca našeg puka tim nebeskim darom.

Zamjetiti pomenuti nedostatak umjetne pjesme kod pozničkih čitaoničkih zabava u Omisiju, upitao sam se većkrat zabrinut, nisu li možda omisaljski pjevači odvikli od umjetnog pjevanja, nisu li im bez vježbe izbljapile i jur načudenje pjesme? Nego o božićnim blagdanima ujutri se, da je ta moja zabrinutost bila neosnovana. Složnim nastojanjem crkve i občine, što služi na čast njihovim predstavnikom, veleučenjem g. dru. A. Franki-ć i načelniku g. Ivi Fabrijanu-Jurešiću, — dobili su Omisljani pristojne orgulje, te me je na Stjepanje kod mne upravo iznenadio dosta skladan četverosjep božićnih pastirskih pjesama sa pratućom orgulja. Ugodno me pak dirnulo, kad sam opazio, da su pjeva-

čaci njezini od onih mojih starih znanaca od pred pet godina, nisme Albanež Niko, Brehter Dinko, Kraljević Niko, Pindulic Ivo i Turato Luka. Ovima se je priključio i pravnik Anton Franki, te je taj maleni sabor uz hvaljeridu požrtvovnost gosp. Ivana Valorića već prilično daleko dojeli u crkvenom pjevanju, tako da ga već i sam puk pratiti kod njekojih nedjeljnih pjesmali, gdje je zbor pojačan i sa njezinoj sopranom. Žaliti je, da nisu svi starci pjevati u zboru; nego što još nije, nadamo se, daće doskoro biti.

Pomenuta dva predstavnika crkve i občine priredile dne 28. prosinca prošle godine u počast pjevačem veleučeru, kojeg je prisustvovao cijelogukupno zastupstvo. Razumje se po sebi, da je kod te vesele položi i nadzrivač, u koji se je slavio učitelja Jim organija, a i za našu družbenu obnovu. Nadzrivač začinjavao se domoljubnim pjesmama, pri čem opazih, da ih pjevici nisu još posvema zaboravili, te da će im g. Valorić ju pozivate lako u pamet dozvati, a niz njezina napora i novih pjesama, koje su prije znale odusviti i slu-

čati. Odatd, kako rekoh, preteklo je punih pet godina. Omišaljska čitaonica dala je dodne kroz to vrieme, nijkoliko zabava, ali, pri tih nije se više čulo umjetnički pjesama sa pratućom orgulja. Ugodno me pak dirnulo, kad sam opazio, da su pjeva-

čaci svakog četvrtka na čeleu arca.

Dopisi se nevršaju ako se ne aktušaju.

Nebijegovan listovi se neprisjeća. Predplatnički poštarski stoji 25 for, za sejake 22 for, za godinu. Razmjerno for. 22/3 i 1/2 za pol godine. Ivan carevine više poštarska.

Na malo jedan broj 5 novč.

Uredništvo i administracija nalazi se u Via Farsetti br. 14.

Načelnik Školskih obveznika.

uvjek od rana jutra do kušnje u noći, od mlađih i starih, od možnih i ženskih straka vrati ruže i grde rječi bljura, a školska djeca to slušaju kao sv. engeljeg kćisto do polnoće. Gg. svećenici nezadje tih pedagogičkih načela talijanske gospode, nego svjetni svoje dužnosti i odgovornosti pred Bogom i ljudima, podučavaju djeca tako, da ova nješto načinje i znače, pak s toga to dine, kako već narav zahtjeva, u njihovom liepm materinskom jeziku hrvatskom. Cijela knjiga mogao bih napisati o tom predmetu, osobito o tom, kako djeca još nepokoreni rado u srcu primaju u školi i crkvi dobar nauk, kad im se daje u njihovom hrvatskom jeziku, jer im je u krvi, jer u njima misle, čute, mole, govore, vesele se i žale, no koji tim više mirze i grde, kad im ga zlobni i bezbojni ljudi omare, zabavljajući da tim zaječino stramota svoju rođenu majku, koja ih je hrvatakin, a ne talijanskim mlekom odgojila.

Ali o tom će drugi put obširnije, ako Bog dozna. U Draguću dakako, kako svatko znače, sve će govoriti samo hrvatski. Samo ako se pozare koji buzetski Šarenjak ili koji tudinjac, sakupi se sva talijanska kultura, da se prikaze Draguću, talijanskim - ili — a to biva češće — šuti se i sakriva se svaki kao jazvac. Ako je danas tako, to je ondje moralo biti do pred malo godinu u tom pogledu puno bolje. Da to dokazem, ne trebamo se pozivati niti na hrvatska imena, pojedinih cela i mesta, niti na hrvatske glagolske nadpisne, kojih se tamo nalazi, kao malo gaja, nego se pozivam na svjedočanstvo istih današnjih talijanaca dragućkih, a oni će morati i proti volji posvjedočiti, kako su to nebrojeno puta nehotice učinili, da su se učili pod bivšimi kapelanom-čitajima samo hrvatski ili kako sami običavaju govoriti slovenski. (Nu to je meni svejedno, jer Hrvati i Slovinci su jednokrveni brata, grana jednoga stabla i za jednu stvar se bore, naime za pravdom i ravnopravnost svih), da su u crkvi pred sv. misom uviek po koju hrvatsku pjesmu pjevali. Pitajte dalje gosp. Žiganta iz Sovinjaka, a on će vam kazati, da se je u Draguću našlo hrvatski. Jedna od onih hrvatskih pjesama, što su ju prije Dragućani, od kojih većina još i danas živi, pjevali u crkvi i i dandanas ju znaju na pamet, vježbalo je gosp. učitelj sa Školskom (hrvatskom) samou, Hrvati u talijanskom odjelu nije silio), pak ju je htio u sporazujemljivo sa mnog. g. župe-upraviteljem, koji jo sada u istom svojstvu u Humu, pjevali kod misse zahvalne na svršetku školske godine 1894—5., da se po mogućnosti što svećanju proslavi, zaključak školski godine. Bez obzira na to, što sam prvo naveo, oraj se postupak bio po lag Školskih propisa posve opravdan, dapače dužnost, jer ovi određuju, da učitelji vježbaju školsku djecu u pjevanju u obče, a napose a crkvenom. Ali to se je protivilo dubokom osvjeđenju dragućkih Talijana (valjda po tom Talijana, što su prodanci i podrepnice Talijana, kada govor hrvatski iliti po njihova slovenski?), jer su se bojali, da bi im se, čiju god pjesmu, koju su im stari pjevali, prehodili savjest i uspomenu na prošle godine, pak da bi morali i sami s djecom pjevati pjesmu, koje još nisu posve zaboravili, uprkos nastojanju, da si izbjegi iz glave sve, što odnosi njihovim materinskim jezikom. (To su učili već mnogi. Izbjeli si iz glave i srca, što su tamo imali, drugoga uradili nisu, doli opa—

— Imam. — Dubok uzdah vina mu se iz gradi. — Možebit i ne imam je više. Danas, sutra pokopat ču i nju.

— Sto vam ne mogu pomoci susjedi? — Tko? — Susjedi? — Siromasi su kao i ja.

— Onda občina.

— Gospoda niesu gladna.

Namiguša.

„Lahko je klobuk stavit
Ali ga je težko zmet.“

Poznam ju već dugo. Kći je seoskog župana. Djevojkom bila na gledanju sa svoje ljetopota. Kad joj bila sedamnaest godina udade se u grad.

Muz joj bio trgovacem. Odbala sada narodnu nošnju, pa nataklala i klobuk. — Sve prema „rangu“. — Ta zvali su „mlostivu“, a prije „mala“.

I kočije joj se prohtjelo. A djevojkom obuvala opanke.

Iza dve godine odo im sve na bubanj.

On se latio stolarstva — prijašnjega mu zanata, a ona — majstorica sa klobukom.

To činilo joj se smješnije. — Da ga skine? — Oci bi joj od srama pale

Namila drugo. Ostavila supruga, pa išla gradom da može klobuk nositi.

Danas pozna ju svatko, a najbolje policijska.

Zovu ju „Namiguša“.

Nauk: Svatko učka se drži onoga, što je.

cine, pak su im "sada glave šopljice." Stoga na svaki način valjalo je zaprijeti pjevanju one pjesme, da nebi međda Draguć izgubio svog ugled kod hrvatske buzetске dugube i lješnice. Kako će to učiniti? nismo dugo razmišljali. Poprimili su sredstava, kakvimi se sljuti osmji, koji nezadje za pravo niti zakon, kakvimi se slute njihova braća, u Poreču, Piranu i drugdje. Odlačili su, da će uporabiti sile mafija u istoj "božjoj" crkvi. Zato je župu upravitelj, kako je izkrao na sudske i g. učitelj, pak su s toga moralni od svoje kvalitetne nakane odustati, da zaprijeti zlo i greši. Jer da su Draguću pripravljani na svaku nasilje i zločin, znali su dobro gospoda župe upravitelj i učitelj, a znade to svaki, jer su to već više puta činom dokazali. Zalivajući mire, bijaše, kako saznalo, u delavnik i to posve tihom. Prošlih godina nije došao na tu svu misu nikako osim gosp. učitelja s djecom, budući u najprešnije doba ljeta.

Spomenute godine kada se je ono dogodilo, bijaše crkva posve — obkoljena od biesnih možkih i ženskih, mlađih i starih, kao kakvih tvrdjava od nepristojive vojske.

Stojeći su na otvorenom vratiču vječno, grotosno i spravni, navaliti kao razbojnici u crkvu i

tamo na Šarenjaču suditi gospodi župe upravitelju i učitelju, bude li se pjeralo. U enkratnoj dosaci je samo predstrata sastojeta iz tih najboljih, medju njima i na početku spomenuti IV. Zanelli vulgo župan. Da nije, došao radi pobožnosti, viđi se nesamo iz tog, što će slediti, nego već iz toga, što — polag obitije — nije isao u klapu blizu velikog oltara, gdje je po svjedočanstvu svih običavao sjediti ono malo puti, što se u crkvi pokavavao nego na kor, gdje su orgulje, kamo, nikao, prve zalazio vije. Medutim izjavljuju im, ad je neda i u želu. (Mnogi su naime žali, što nisu imali povode očitovirati svoje bunotonu i griešne nakane. Dakako jedino poticatelje koji bi bili samo gledali i tako zdrava koža, iznizili, dok po njima zavedeni puk bi bio u moru tamotici, kako joj tomu, jasan dokaz u Humu).

Pjesma se pjevala nije. Svaki će pomisliti,

da se je ono moždivo divljaka razislo po djelu, ili da su mišli u crkvi, da prisutvnu sv. činu, kada su imali zadovoljstvju. Ali

koji bi to pomislio, tijato bi se prevario, ter bi pokazao, da još nepoznade dovoljno dragućkih produžica. Oni su ti uprav onaki,

kakva im su ostala vredna braća njihova

"partita" po Istri. Oni se nisu razisli, nego su ostali vječno, izazivajući i rugajući se pod sv. misom i tako smršćujući one, koji bijaju u crkvi, navlastito školsku djecu. Ali nisu ni crkvi unišli, jer su vajdaju znali, da crkva nije stajak, jer da nije za njih. Tih misa se svrši. Poslije sv. mise zapjevano je g. župe upravitelj pjesmu "Te be Boga hvalim o" na hrvatskom jeziku, u čemu ga je pomagao g. učitelj. To isto je učinio i prošla godina po primjeru svojih predstavnika, a da se nije čulo s nijedno strane nikakva prigovora niti nezadovoljstva. Nu ovaj put, budući su bili dragućki Talijani već tako nakvašeni i zduži izgredia i bune, nije prošlo tako gladko. S početka, — tako obitožna glasi — pjevali su ga župe upravitelj i učitelj sami bez ikakve pratnje. Nu kada su dospejeli do po prilici polovice pjesme, počne IV. Za nollu na koru svojim ugudnim glasom, koji naliči onome jednoga najpoimenju poetičkog stvara i tihu, da ga se čulo za devetu godinu, od početka "Te Deum" latinski. G. župe upravitelj dva puta je zaustavljen, obrne, opomene i ejeti ga na mjesto, gdje se nalazi, na dobu, te na prisutnu školsku djecu, koju svojim ponasanjem smuoće. Al on prestao nije, nego je vikao, dok ga župe upravitelj i učitelj nisu vysili. Medutim vani se čulo viku, smeh i ruganje. Nu to još nije bilo sve. Da bi bilo samo toliko sve tko, da se dozhezatilo samo crkvu Božiju, stoji je prilika, da bi bio izbačao iz dotičnog suda, gdje se je taj prizor dovršio, čist. Nego o seksteni povici odobravanja izvaz crkve i nadajući se hvati i slavi od talijanskih novina, opetovan je isto, kad je g. župe upravitelj pjevao sau "Caro e viva". (Sam, jer g. učitelj od strave, koju je on njemu prouzročio ono odušno ponasanje, nije mogao ni glasati) Svatko si je to morao tumaćiti i sibilja tumaćio za izazivanje i ruganje. Čudio sam se svećeniku, kad sam čuo pripovedati, s kakovim je mirnosten i tako reku hladno pjevao do konca uz tako ugudnu pratnju. Razlog tomu je na dlanu. On si je bio svještani, da je kuća božja kuća molitve a ne razbojnička špilja, kako su to neki htjeli od nje napraviti. Po dovršenom sv. činu bojao se je g. župe upravitelj povijati se na "plaču" među razklalačenom i biesnedom svještionicom. Njekoliko vremena je morao u crkvi dečati, dok se je "plač" odstio. I to ne bez razloga. Dragućani su naime više puta prije znali pripraviti svećeniku vraćajućemu se iz crkve ovcnjaju, kod kojih su mu svim udi sriši prošli i tako mu je bilo tisno pri srcu, da nije mogao ino, nego reći malodrušno: Evo me, kako je to skusio u svoje vriome i sadanju

Pogled po svetu.

U Trstu dne 15. aprila 1898.

Austro-Ugarska. Dne 14. t. m. sastalo se carevinsko vijeće na prošnjeto zasjedanje, koje imade riešiti vrlo važnu pitanja, kano zakonsku osnovu o prenaci izbornoga reda za državni sabor i obnoviti vjever, sa Ugarakom. Sto se tice prvog pitanja, to se može već sada kao stalno učeti, da će vladajući pitanja, kano zakonsku osnovu iz neznatne promjene biti prihvaćena. Teže će ići sa ugovorom između jedne i druge pole monarhije. Moguće je, da ovo zastupstvo niti ne bude razpravljalo ovog pitanja, već da će isto riešiti buduće državno zastupstvo, koje bi imalo biti izabrano na jesen tekuće godine.

Ovaj par nalazi se u Beču kano gosti Njeg. Veličanstvo cesara i kralja Franu Josipu njemački cesarski supruzi su dvojicom sinova i sjajnom pratinjom. Visokim gostovom na čast priređuju bečki dvor razne svećanosti, a danas bijaše pred njemačkim cesarom nedaleko Beča sjajna vojnička parada. Tomu posjetu njemačkog cesara pripisuju političko znamenovanje. Govori se u prvom redu, da će se ovom prigodom pripraviti sve potrebno za obnovu trojnoga saveza.

U Ugarskoj čine velike priprave za izložbu, koja će se otvoriti budućeg mjeseca u Pešti na proslavu uspomene 1000godишnjeg dolaska Madjara u dašnju njihovu domovinu.

Srbija. Mladi kralj Aleksander posjetio je prosloga čedna grčki kraljevski dvor u Atenah, gdje ga odlikovala kraljevskom načinom. Ovim posjetom imalo bi se utvrditi prijateljstvo između Srbije i Grčke, a pronašće također glas, da je Aleksander pošao tražiti si zaručnicu na grčkom dvoru.

Bugarska. Knezu Ferdinandu namjajala se teda negda sreća. Ovaj čas nalazi se kao gost turskog vladara u Carigradu. Turski sultan podario je kneza bogato, a što je još važnije, priznati će ga samostalnim vladarom Bugarske, čemu će pristupiti i druge vlasteliste. Do te sreće došao je knez nakon izmjene sa ruskim carem. Iz Carigrada poći će knez u Petrograd ruskom dvoru u posjetu.

Rusija. Budućega mjeseca obaviti će se u staroj priestolnici silne Rusije, u drevnoj Moskvi svećanim načinom krunisanje mladoga cara Nikole. U tu svrhu čine se u čitavoj Rusiji velike priprave. Svetanost tražiti će dulje vremena, a prisustvovati će njoj zastupnici europskih i izvanjskih dvorskih dvorova.

Italija. Nakon strašnog poraza talijanske vojske u Africi klonuli su duhom obistni Talijani. Odusevio ih ponešto posjet njemačkih cesarskih supruga, koji su boravili prošlog čedna u raznih gradovima Italije. U Mljotčići sastali se talijanski kraljevski supruzi sa njemačkim gosti. I taj da se je razpravljalo o obnovi trojnoga saveza.

Veleboj uspomeni dra. Antuna Starčevića

Plači Vilo, izplači si zjene,

Da Ti suze biseriši sa stvore,

Biserje to se vua u venac splet,

I poleti tam u biele dvore,

Što ih narod sazda svome Divu,

Svome vodji, svome učitelju,

Drevnih pravla zatočniku dičnom,

Biednog puka vjernom prijatelju:

Letni Vilo — vječan sobom nesi,

Starcu Antu čedni grob ureši.

Plači Vilo, izplači si zjene,

Imaš zašto, a imaš i čemu,

Kudgorok okom načoklo kreneš,

Zamjenike nećeš nadu inu.

I On odel — i to sada Vilo

Kad ga dom naš ponajvećima trubo.

Taman što ga narod prigrio,

Domovini otelo ga nebo.

Avač Vilo, žalostas namati,

Avač Vilo — trbil mi Hrvati!

Plači Vilo, plači domovino,

Tugej Istro, sirotiča moja,

Boj i tuge hrvatskoga roda,

Zalest ješte i nevolja Tvoja,

Jere ono već ne bije srce,

Sto je Te žarko ugrijalo,

Omarhulje, Istro, ono sunce,

Što Te jednu svjetlost obasjalos,

On Ti oda — zamjan čes ga zvati,

On Ti oda — nikad se ne vrati.

Al ko sunce, što sa Velebita

Drevnoj Ucki traže sajje,

Duh da Njegov velbeni i gordi

Prosjevati istarske Hrvate,

Kojino će s tunom braćom svojom

Razcjepljane Širok otčinbe,

Starčevića veličajno ime,

Blagosijlat, dizat u visine.

I spomenik didiće mu zlati:

Njeg će braniti i Bog i Hrvati!

Emo...

Franina i Jurina

Jur. Sam čuva, Franu, da si i ti bija u Šibeniku, kad se otvorila "Legu"?

Fr. Biju sam, to se zna, da vidim, ča će to bit novoga?

Jur. Ma meni je govorio Name Žemajrina, da bi Šibenčani bolje nimali skrbit za brageše i palentu.

Fr. A vero imo pravo. Ali ja mislim, da ni bilo jušto čuda. Šibenčani poli tegu.

Jur. Tr znaš ki su bili. Oni dva tri kapetona, pak nikje žene naše krv, a drugi su bili iz Pule za se napiti dobro na špale od Šibenčan.

Fr. Lipe su ti to "Legasice", ka se do jučer nosile modrma, a od majke nizak nikad čule talijanske beside.

Jur. A ča bi reč, da ni bilo Matica i Vidina?

Fr. Jer da je rekla stari Ćićarić da oni nisu pravi Talijani, nego "Sčavi", pa da ih neće u "Legu" talijansku.

Jur. Dobro jim stoji; neće se već toliko rivat onamo.

Fr. Pravo, ču; i u teatru u Puli, da se nikin dogodili lipa. Kad su gospoda vidila, da su prišli u benevrekam, pa kadterkad učeli prefica iz burmatice, — valje sa počele "šinjorine" vikat: "Jora i žavi, koša ne vien astrijar kva?"

Jur. A ču si vratki, Franino, ti svakako zabeđeš nos, pak sve čuješ i vidиш.

Različite vesti.

† Monsignor dr. Ivan Šust. Nakon četverodnevne težke bolesti preselio se juče dne 15. t. m. u vičnoštet preč. g. Dr. Ivan Šust, prošt stolnoga kaptola u Trstu i vikar istoga kaptola. Vesti o njegovoj smrti toga zaslužnoga i obče Štovanja crkvenoga doziranju, razlučiti će bez dvojbe mnogo brojne prijatelje i Storatelje njegove i u izvan redne biskupije. Udarac taj očituti će se još u ovoj biskupiji upravo sada, pošto je izpravljena biskupska stolica, a smrću preč. Šusta nestalo je i biskupskog zamjenika.

Monsignor Šust rodio se u staroj Leku u Kranjskoj marcu g. 1831. god. redjen bijaše za svećenika god. 1857. Prva služba bijaše mu u Buzetu, gdje ga stariji ljudi imaju i danas u najboljoj usponu. Odatle bijaše povraćen kao vikar k sv. Jinstu u Trst. Okolo god. 1860, bijaše promaknut na čest doktora sv. bogoslovija te je podnjevao kao profesor crkvenoga prava u tadašnjem biskupskom seminaru bogoslovja četvrtog godine. Profesorem bijaće taj sve do ukidanja redenog seminarista. God. 1870. bijaše imenovan ravnatelj ordinarijatske pisarne ili biskupskim kancelarom, pak konzistorijalnim vijećnikom i izpitateljem kod zempičkih izvila. God. 1876. postao je počastnički u 1880 pravim kanonikom stolnoga kaptola u Trstu. God. 1884. bijaše imenovan

Plači Vilo, izplači si zjene,

Imaš zašto, a imaš i čemu,

Kudgorok okom načoklo kreneš,

Zamjenike nećeš nadu inu.

I On odel — i to sada Vilo

Kad ga dom naš ponajvećima trubo.

Kaptola u Trstu. God. 1884. bijaše imenovan

rija, Stanger Katica, Stanger Marica, Stanger Giga, Stanger Fany, Stanger Meta, Stanger Zora, Stanger Ana, Šimunić Ana, Šimunić Marija, Strčaj Magda, Rauch Amelija, Rauch Benjamina, Tomićić Petra, Tomićić Anka, Tomićić Marija, Vladislavović A., Bacic Marija, Bonani Marija, Derenčin Marija, Gršković Srdanija, Rajčić Matilda, Rajčić Karlova, Sučić Hinka, Sučić Marija, Ursić Marija, Večerina Marija, Jurković Santa, Sabec Sofija, Jenko Pavka, Jurković Ema, Mohović Marija, Fišala Amalija, Parko Anka, Franković Giacoma, Medančić Jelka, Pascočić Camilla, Spinčić Ivka, Korić Fany, po 50 nvi: Antonija pl. Märtzthal, Hedvig pl. Märtzthal, Erminia pl. Märtzthal, Pošćić Spundar M., Gršković Ruža, Rajčić Marija, Stegu Marija, Tomićić Timotea, Peršić Karmina, Rajčić Marija.

Iz lovrenške Drage pišu nam 11. aprila Da vam pravo rečem, ja raje i lagla, baram i s matikom i s hrascicom nego s perom, ma za svem taj je čet gledat da vam, dragi i srđani moji Dražani povedem dva, tri ouako, kako budem najbolje mogao i znati. Kopac sam, ruke su mi trde i puno žulji, a škole nisam nikakve, zač naši Talijani nisu za nas neboge kmete nikada marili, pak su nas puščali da vrčem nemajući živimo ovaj naš nevojni i tužni život. Sada su nam dali neškakov školu, ma ve njoj se samo talijanski govori, a naša deca tega ne razumeju, pak brižno siroti sede po cele ure va škole kada Turak na predike, a da ne razumeju ni besedi. Ja, ma to će se Talijanom — zač će bi s njih bilo, kada bismo mi kmeti malo bolje oti odprili i pokazali zubi tim dotepljenom? Ma pustimo to sa sada. Danas imam net drugoga s vami govorit.

Za nekoliko dan imat ćemo „balotacioni“, i to za prvi put ovako sami, razdeljeni od Mošćenici u Bersecu. Sad smo na vreme, da dobro promislimo, ča nam je stori. Dobro moramo promisliti, zač da je storeno, storeno je, jo! ti ga nam, ako pademo va ruke onob, ki bi s nas i kožu ogulili. Promislimo dobro, moj promislimo svojim glavom, a ne s glavom od lovrenških talijanskih postolari, kafati i tiflari.

Najviše ne jadi, kada vidim, da mi tuji čovek mojega brata kmetu nateže i ovako i onako, samo da mu sve stori kako će on. Vidite, na vaznji i na vazmeni, blagdan ja sam mislio, da će mi zlo priti, kada sam videl naše ljude, kade hode za Talijani, kake ove, kada ih pešja pod nož od bekara. Ljudi buži, gore glavi, pošaljite k zlođeju Talijana i recite mu neka se on ne meša, va nudi posli — vi ste doma, on je samo privandril, vi za povedajte na svojemi. Ča nisamo mi morda ljudi kako Bog zapoveda? Ča nama baš treba, da nam se va naši posli meša jedan Marino, jedan Ropzan, jedan Piero Kalafat i jedan Bonavija? Ča išči ti ljudi tu posli? Naša gredu na Taliju, ako ih tu ne „komoda“. Ma ne, neće oni na Taliju, kade znaju, da ih čeka suha palenta, nē, oni voli tu bit, kada im je hrana i bolja i smičnija. Ale njim ni ni to dosta, oni te svakako, da nam i našega kmeta smute i da ga otuje od njegoveh pravnih prijatelja. Ljudi Dražani, stavite ruku na srce, pa mi recite po duši, morete vi reči da god proti našemu potrebi, gosp. Turčiću, proti gospodinu Piju i proti gospodinu Emiliiju? Ja mislim da ne, i pun koliko se Talijani proti njim govorili i pisali, a koliko još i danas govorile i pišu. A znate zač? Samo zato, jer su to poštene domaći ljudi, da nisu ne puščaju, da prido na jastu, to će reć, da dobiju u ruki šibu pak da nas tepe, kako je njih volja. Ne, ne, oni nas od tegu očuvaju sv. Juru i sv. Mikula. A ča vam ti ljudi govorile? Ča i mane, ča i svakemu za kegu misle, da je zapućen. Se spamećujete za ono nesrećno komunizmu zemljišće, za ko je bila „kumišion“ puli naš? Mi smo „njurgali“ za ono, pak smo obeli, da se ono razvrite ča je „kumišion“ storila, ma zakon je zakon — tužan potrešta ne zna kemu bi ugodil; zakonu ale nam.

Zakonu mora — i tako smo mi mislili, da nam je storena krivica. Smo sli meštira, da nam stori „rekura“ — stori nam ga je, a mi smo ga podpisali, i ja s vami — da mi nisu samo prati pali, kada sam ono delal. Talijani su nam govorili: Nebojte se — junta je talijanska, ona je s nami, pak će to sve dele biti.

Pak? I junta je videla, da je to zakon —, posluša, nazad „ne kur“ i dala prava po-teste. Dunke, ča će to reć? To će reć, da su nas Talijani na led zapajali, samo, da nas posvada s našim potestom i s našenim ljudi. I, mane, su prevarili, ma nete već, aj nete po mojo grešnu! — O to je jedno. Homo zapred. Oni govorile, da ako budete vi držali s gospodinom Emilijem i s gospodinom Turčićem, da ćete spust pod Hrvatsku, pak da ćete morat plaćat na ženu, na deču, na kokši i na buhi i ča ja znam, na ča još. Dragi moji Dražani! Vi ste ljudi vredni i pošteni. Mili s to mi i dragi koko brati i zato vas molim i prosim, ne pusti se pak tako jako za nos pešja ed teh smutljivac —

obrnite njim pleća kada vam tako govere, ale pak ih podignite lepo smukvi sočit.

Dakle ako vi raje, diržite s gospodinom Emilijem, ki je pravi domaći čovek i dobar prijatelj, pak, vi ćete pod ped Hrvatsku i placat čete i za kekeši! Ale to će reć rugat se s ljudi. Nego to su Talijani još prvo goverili, i to opušta, ako se spamećujete, kada smo pred nekoliko let bivali gospodina Turčića za potestu. — Ljudi, protat će vam, čuvajte se, vojajte s nama, vrščali su Talijani na pose usta. A sada, recite mi malo, kći je od nas prodan ni va Hrvatsku ni va Unglešku. Mi smo tu, kade smo i prve bili, samo da do sada je bilo „infanta“ neč boje, zatje vjeboz obzira na Štalsku komu se želi posvetiti, da tako pripomate prosvjetu u narodu.

S. S. Družstvo sastoji iz zemeljištja, dana 2. i III. maja, te darovatelja a svit prisotnih sačinjavaju društvenu zakladnu glavnici.

S. 4. Članom može postati stvara punoljetna i vredna osoba prijavljiv se budi ustrezno bud pismeno predsjednik uprave.

Po § 22. određeno je, da po odboreisu Pravilnika držati će se izvanredna skupština, na koju biti će pozvani svi Puntari i glasom u jednom hrvatskoj novini pokrajine Istre.

Na temelju toga pozivljivo sve rođoljubive rođenje u Puntu, esbito svećenike, da se održavi i dodju na izvanrednu skupštinu, koju će se držati u rođnom nam Pustu dne 6. svibnja o. g. u 10. sati pred podne.

Za promidžbeni odbor.

Poziv!

Puntari — Rodoljubi!

Vrsoka c. kr. Vlada pobrđala je dne 12. studenog 1896. drživo „Rodoljub“ koga je pokrenuo vam svim dobro ponosi rodoljub svetac Josip Mrakovčić sada župnik u Dobrinju.

Iz nekoliko ustanova Pravilnika razumiti će se, što je „Rodoljub“.

S. Namjera dimitira je podpomognuti neču mladež rođor, starinom i prijađešću iz mještja. Putem na otoku Krku im kat. vijeve bez obzira na Štalsku komu se želi posvetiti, da tako pripomate prosvjetu u narodu.

S. S. Družstvo sastoji iz zemeljištja, dana

2. i III. maja, te darovatelja a svit prisotnih

sačinjavaju društvenu zakladnu glavnici.

S. Članom može postati stvara punoljetna i vredna osoba prijavljiv se budi ustrezno bud pismeno predsjednik uprave.

Po § 22. određeno je, da po odboreisu Pravilnika držati će se izvanredna skupština, na koju biti će pozvani svi Puntari i glasom u jednom hrvatskoj novini pokrajine Istre.

Na temelju toga pozivljivo sve rođoljubive rođenje u Puntu, esbito svećenike, da se održavi i dodju na izvanrednu skupštinu, koju će se držati u rođnom nam Pustu dne 6. svibnja o. g. u 10. sati pred podne.

Za promidžbeni odbor.

U Krku, dne 14. travnja 1896.

Predsjednik:

Dr. ORLIC.

Novi nasad za krmu

Lathyrus silvestris Wagneri

(Wagnerov ženski plesni grb) vri spomenjen i od svih plesnih zastavica pred:

Uspjera takoder

se nezadržljivo vrši da, kao u

zastavi, grbna itd.

Najveća hraniva vrijednost je 20—30%, protein

(djetelina ima samo 13,5%)

Utrajas i predvi se svakojek se

Broduljura, kudzu, itd.

Polygonum sachalinense

(Sachalinov korjen)

Uspjera posuđa zatravu, takođe s vlastim,

livitiv i motvarak itd.

Vrsoka hraniva vrijednost je 18,97% protein.

Internationalne Saatstolle

Landwirtschaftliche Gesellschaft

mit beschreiter Hafnung

KÖRCHHEIM u. Tack, Württemberg

Glavni zastupnik

za Trst, Primorje, Istriju i Dalmaciju

Jakob pok. C. Prister,

T. X. — T.

Svoji k svojim! Biciklisti pozor!

Najnoviji pneumatički bicikli sa

zvoni, svjetiljkama, zračnim puhalicama

i svim pripremama predavaju se sada po

110 i 120 for. za

mad kad dobro znane i poštene tvrdke:

JAKOB STRUKELJ

skladište bicikli

Trst, trg Walki, vojarne.

Janeti se za svaki bicikli jedno lito. Geni spomenuti bicikli nisu za preprodaju onima, koje udaju u casopisima nezgurno tvrdace i tvrdke po niskim cijenam, već ovi isti su jaki, ljestvi, labi i dogotvoren. Na sajtje pošlji se slika (fotografija) zahtjev pošlji se slika (fotografija)

Tu prilika može upotrebiti takoder oni, koji bi se rado kupili i vršili.

Jeffino, primjerice, pišteno, tršnja, disto vano, suko, za hobilje i igle, konac itd.

koji imaju jedva vrednost okolišne za krov, male dani i bez svake pogrebile.

U tom velikom skladištu prodavaju se također male izravljene pneumatičke bicikli sa zvocni, svjetiljkama, puhalicama i sa svim potrebnim oruđjem po 70, 80 i 90 for. komad.

Starci bicikli sa trčim kaučukom, priravni za početnike, puhalicama i sa svim potrebnim oruđjem po 30, 40 i 50 for. komad.

Starci bicikli sa trčim kaučukom, priravni za početnike, puhalicama i sa svim potrebnim oruđjem po 30, 40 i 50 for. komad.

Starci bicikli sa trčim kaučukom, priravni za početnike, puhalicama i sa svim potrebnim oruđjem po 30, 40 i 50 for. komad.

Starci bicikli sa trčim kaučukom, priravni za početnike, puhalicama i sa svim potrebnim oruđjem po 30, 40 i 50 for. komad.

Naruci se izvršuju točno na sve kraje, vremena

preste. Pisma, narucbe i bračaji neka se adresuju na pisarnu:

JAKOB STRUKELJ,

sv. Ivan broj 634, kod Trsta.

Sediso na skladu, bicikli radi novih i velikih početnih, za srednje i zaštitne, za

bicikli različnih i za skladne, koji se sada redovno

prodaju po takoj cijeni.

Zastupništvo dvokolice „Swift“ iz Orlande i Stein

imaju podpisani

u Comici, na cesti Franc Leja (Cava) br. 4 u opštini

zadružnju krasu.

Vlastita radionica dvokolice „Mirija“, bla-

zinah od žice (Drathmetratzen), poprav-
ljonica dvokolice, šivačna strojeva, pričaka

itd. nalazi se:

Nunakoj ulica br. 14

za blagobote narucbe preporučuju se

za blagobote narucbe preporučuju se